

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică, numiri și imunități

AMENDAMENT

la proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (art.1061, 3302) (nr. 26 din 02.02.2022)

În conformitate cu art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, în urma examinării proiectul de lege nr. 26 din 02 februarie 2022 pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985/2002, prezint următorul amendament:

1. La Art. I, pct. 1, cu referire la propunerea de modificare a art. 106¹ alin. (2) lit. a), textul „20 de salarii medii pe economie” se substituie cu textul „100 de salarii medii lunare pe economie”.

2. La Art. I, pct. 2, cu referire la propunerea de modificare a art. 330² alin. (1), textul „20 de salarii medii lunare pe economie” se substituie cu textul „100 de salarii medii lunare pe economie”.

Argumentare

Prin proiectul de lege nr. 01-06-02 din 01.02.2022 pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova, înaintat de Președintele Republicii Moldova dna Maia Sandu, se propune o nouă redacție a art. 106/1 Cod penal (confiscarea extinsă), precum și modificarea art. 330/2 Cod penal (îmbogățirea ilicită).

Astfel, prin proiectul enunțat, se propune înlocuirea, în dispoziția art. 330/2 Cod penal, a textului „depășește substanțial mijloacele dobândite” cu textul „depășește suma de 20 salarii medii lunare pe economie din mijloacele legal dobândite”.

Subsecvent, întru asigurarea unei viabilități instituției confiscării extinse, prin proiect, se propune o nouă redacție a art. 106/1 alin. (2) lit. a) Cod penal. Astfel, condiția privind „depășirea substanțială a veniturilor dobândite licit” este propusă într-o redacție nouă, astfel încât se cere ca „valoarea bunurilor dobândite să depășească suma de 20 de salarii medii pe economie față de veniturile dobândite licit”.

Este apreciată propunerea de amendare a textelor indicată, în special în vederea executării Adresei Curții Constituționale nr. PCC-01/60a din 16.04.2015, emise în contextul adoptării hotărârii Curții Constituționale nr. 6 din 15.04.2015 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul penal și Codul de procedură penală (confiscarea extinsă și îmbogățirea ilicită).

Mai mult, propunerea legislativă enunțată înlătură problema de interpretare privind conținutul termenului „substanțial” folosit în dispoziția art. 330/2 Cod penal, precum și în dispoziția art. 106/1 alin. (2) lit. a) Cod penal, **fiind conforme cu exigențele de calitate a unei legi penale, care trebuie să întrunească standardele accesibilității, clarității și previzibilității. Or, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, clare și previzibile.**

Totodată, reieșind din principiile legalității, umanismului și democratismului, consfințite în art. art. 3, 4, 5 Cod penal, propunem amendamentul enunțat, reiterând următoarele.

Prin prezentul amendament se propune stabilirea unui alt quantum al valorii bunurilor deținute ilicit (obiect material al infracțiunii de îmbogățire ilicită și/sau obiect al confiscării extinse), și anume, a unui quantum în mărime de 100 salarii medii lunare pe economie.

Raționamentul amendamentului propus reiese din următoarele.

În primul rând, există o disproporție vădită între sancțiunile prevăzute de normele de la art. 330/2 Cod penal și gradul de pericol social al infracțiunii de îmbogățire ilicită, reieșind din quantumul valorii bunurilor deținute ilicit.

Or, cuantumul de 20 salarii medii lunare pe economie este unul extrem de mic și corespunzător nu ține pasul cu realitățile sociale și economice.

Astfel, infracțiunea prevăzută la art. 330/2 alin. (1) Cod penal este una gravă, prescriind o pedeapsă cu închisoarea de până la 7 ani, iar infracțiunea prevăzută alin. (2) al art. 330/2 Cod penal este una deosebit de gravă, prescriind o pedeapsă cu închisoarea de până la 15 ani.

Corespunzător, pentru aprecierea unei îmbogățiri ilicite drept infracțiune gravă (art. 330/2 alin. (1) sau în calitate de infracțiune deosebit de gravă (art. 330/2 alin. (2)) se impune ca pericolul social să fie unul extrem de ridicat. Însă tocmai limita minimă a cuantumului valorii bunurilor deținute ilicit formează acel criteriu care stă la baza aprecierii pericolului social ridicat al acestor fapte penale.

Astfel, limita de 20 salarii medii lunare pe economie este mult prea mică. (astăzi ar fi de până la 200 000 lei, un salariu mediu lunar pe economie pentru anul 2022 fiind stabilit de 9900 lei).

În plan comparat, potrivit art. 189/1 din Codul penal al Lituaniei, pentru a fi angajată răspunderea penală pentru fapta de îmbogățire ilicită făptuitorul trebuie să dețină ilicit bunuri a căror valoare trebuie să depășească 500 MGL (în română MGL-cuantumul standardului minim de viață). În același timp, pentru săvârșirea unei asemenea infracțiuni infractorul riscă o pedeapsă de maxim 4 ani închisoare.

Iar, potrivit art. 368/5 din Codul penal al Ucrainei, în redacția Legii nr. 263 din 31.10.2019, adoptat după declararea neconstituțională a normei în redacția anterioară, se consideră îmbogățire ilicită dacă valoarea activelor dobândite legal depășește valoarea de 6,5 mii de valori minime de întreținere a persoanei, nesupuse impozitării, iar valoarea minimă de întreținere a persoanei, nesupuse impozitării conform legislației administrative și penale a Ucrainei constituie 50 la sută din minimul de întreținere a persoanei apte de muncă pentru o lună.

Pentru comparație, minimul de întreținere în Republica Moldova pentru Chișinău, Bălți, în anul 2019 constituia 2292 lei, raportată la prevederea din Codul penal al Ucrainei ar constitui 2292 lei x 6500=14 898 000 lei, iar 50 la sută ar constitui

suma de 7 449 000 lei. Astfel valoarea enunțată, raportată la salariul mediu lunar în anul 2022 în Republica Moldova de 9900 lei ar constitui circa 752 salarii medii lunare)

Iar în speță se propune doar 100 salarii medii lunare pe economie.

Urmează a fi reținută și jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova, care în hotărârea nr. 10 din 10.05.2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 345 alin. (2) Cod contravențional a stipulat că, „ (4) individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul de pericol social al faptei (pct.61)”; (...) principiul individualizării sancțiunilor contravenționale, ca și cel al pedepselor penale, trebuie să se afirme într-un cadru al deplinătății drepturilor fundamentale (pct. 63)”; (...) este dreptul legislatorului să stabilească sancțiunile contravenționale, dar respectând cu strictețe proporționalitatea dintre circumstanțele faptei, caracterul și gradul de prejudiciabilitate (pct.65)”.

Mai mult, lipsa unei proporții între pedeapsa prevăzută și gradul de pericol social al infracțiunii poate conduce la încălcarea criteriilor de apreciere Engel deduse din jurisprudența Curții Europene (*Engel și alții versus Olanda, hotărârea din 08 iunie 1976*).

În al doilea rând, amendamentul în speță este în unison cu alte noi inițiative legislative – conforme realității sociale și economice – înregistrate și dezbătute astăzi în Plenul Parlamentului Republicii Moldova.

Astfel, de către Parlamentul Republicii Moldova, la data de 17.02.2022, în prima lectură, a fost votat proiectul de Lege nr. 394 din 15.12.2021 pentru modificarea Codului penal. Iar prin acest proiect s-a propus modificarea cuantumului „proporțiilor mari”, și a „proporțiilor deosebit de mari” prevăzute la art. 126 alin. (1) Cod penal și respectiv, la art. 126 alin. (1/1) Cod penal. Modificarea privește majorarea cuantumului acestor proporții (în cazul proporțiilor mari – limita minimă fiind de 40 salarii medii lunare pe economie prognozate, în loc de 20 salarii medii), iar în cazul proporțiilor deosebit de mari – limita minimă fiind de 100 salarii medii lunare pe economie prognozate, în loc de 40 salarii medii)).

Considerăm că amendamentul privind stabilirea valorii bunurilor deținute ilicit (obiect material al infracțiunii de îmbogățire ilicită și/sau obiect al confiscării extinse) la suma de 100 salarii medii lunare prognozate pe economie, concordă perfect cu ultima inițiativă legislativă de majorare a cuantumului proporțiilor mari și a celor deosebit de mari.

Urmează de reținut că, sancționarea faptului deținerii ilicite a bunurilor în valoare ce depășește 20 salarii medii lunare prognozate pe economie oricum este prezentă în legislația Republicii Moldova și deja este aplicată și în practica judiciară.

Or, conform prevederilor art. 2 al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, diferența substanțială este definită ca **diferența care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie**, iar conform prevederilor art. 34-35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, **averea nejustificată urmează a fi confiscată prin intermediul unei proceduri judiciare civile.**

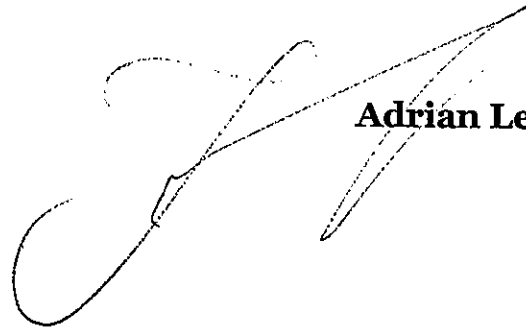
Corespunzător, în situația în care răspunderea penală a funcționarului public are un caracter mai grav și un impact mai dur asupra persoanei, decât o eventuală răspundere administrativ-civilă privind confiscarea averii, considerăm că, condițiile privind cuantificarea valorii bunurilor dobândite ilicit pentru survenirea răspunderii penale ar urma să difere de condițiile privind cuantificarea valorii bunurilor dobândite ilicit pentru survenirea răspunderii administrativ-civile, fiind una mai mare, care reieșind din realitățile social-economice, precum și practica altor state, ar fi adecvată.

Mai mult, considerăm că nu poate fi aplicabilă cuantificarea noțiunii de diferență substanțială din Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale, după cum este indicat în nota informativă la proiect.

Or, Legea nr. 133 din 17.06.2016 reglementează raporturile juridice administrative privind declararea averii și intereselor personale, care prevăd sancțiuni speciale pentru încălcările stipulate și anume confiscarea bunurilor în temeiul unei acțiuni civile și privarea de dreptul de a ocupa funcții publice.

Iar în speță, pentru aplicarea unor sancțiuni penale extrem de dure, ar urma o altă cuantificare a proporției, care și o propunem de 100 salarii medii, care ar fi una proporțională pentru sancțiunea existentă și în concordanță cu legislația statelor vecine care dispun în legislație de asemenea norme penale.

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'A' followed by a series of loops and a final upward stroke.

Adrian Lebedinschi